

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013, RoHS-laki) muuttamisesta

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013, RoHS-laki) muuttamisesta. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön OSOA- ja Omnibus IV -säädöspaketteihin kuuluvien direktiivien RoHS-direktiiviä ja siten RoHS-lakia koskevat muutokset. Lisäksi esitykseen sisältyy kansallisiin tarpeisiin perustuva muutosehdotus, jolla laitteiden ainerajoituspoikkeuksien täytäntöönpanossa siirrytään viittausmenettelyyn.

Tausta

Esityksen taustalla on kaksi eri direktiiviä sekä kansallisiin syihin perustuva tarve sujuvoittaa lainvalmistelua ja säästää resursseja.

Ensimmäinen on ns. OSOA-direktiivi ((EU) 2025/2456), jolla RoHS-direktiivin mukaisia tieteellisiä ja teknisiä arviointitehtäviä siirretään komissiolta Euroopan kemikaalivirastolle.

Toinen on ns. Omnibus IV -direktiivi, jonka taustalla on komission tavoite vähentää lainsäädännön hallinnollista taakkaa ja nykyaikaistaa raportointivaatimuksia siirtymällä "oletusarvoisesti digitaaliseen" toimintamalliin. Tätä direktiiviä ei ole vielä julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Lisäksi kansallisessa valmistelussa on tunnistettu tarve keventää RoHS-direktiivin teknisten liitteiden toistuvaa ja hallinnollisesti raskasta täytäntöönpanomenettelyä siirtymällä kansalliseen viittausmenettelyyn poikkeusten täytäntöönpanemiseksi.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on täytäntöönpanna direktiivit ja yhtenäistää EU:n kemikaaliarviointeja, edistää sääntelyn digitalisaatiota ja keventää yritysten sekä viranomaisten hallinnollista taakkaa RoHS-direktiivin puitteissa.

Kemikaaliarviointien keskittämisellä Euroopan kemikaalivirastolle parannetaan arviointiprosessien tieteellistä laatua, avoimuutta ja yhdenmukaisuutta "yksi aine, yksi arviointi" -periaatteen mukaisesti. Digitalisaatiota koskevilla muutoksilla nykyaikaistetaan muun muassa vaatimustenmukaisuuden osoittamista edellyttämällä yksinomaan sähköisiä asiakirjoja ja tuotteisiin merkittäviä digitaalisia yhteystietoja. Samoin RoHS-lakia muutetaan siten, että siinä otetaan jatkossa tietyt muussa EU-säätelyssä tapahtuvat digitaalista tuotepassia koskevat muutokset huomioon. Lakiin lisätään säännökset yhteisistä eritelmistä, joita noudattamalla talouden toimija voi osoittaa tuotteen vaatimuksenmukaisuuden.

Lisäksi kansallisen viittausmenettelyyn siirtymisen tavoitteena on sujuvoittaa lainvalmistelua ja säästää viranomaisten lainvalmisteluresursseja.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta.

Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/20494/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi tai postitse osoitteeseen Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/20494/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus YM029:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 21.8.2026.

Lausuntoajan pituus

Suosituksellinen minimiaika lausuntojen annolle on kuusi viikkoa. Tätä aikaa tulisi lähtökohtaisesti pidentää, mikäli lausuntojen antamisajankohta ajoittuu lomakauteen. Tässä tapauksessa lausuntoaika on lomakauden päällä ja kestää kuusi viikkoa. Lausuntoja on mahdollista antaa lausuntopalvelussa 10.7.-21.8.2026.

Lausuntoajan pidentämättä jättämiselle on tässä tapauksessa perustellut syyt. Asia on kiireellinen. OSOA-direktiivin edellyttämää muutosta tulee soveltaa jäsenmaissa 13.8.2027. Vaalitauon vuoksi asian käsittely viivästyisi huomattavasti, mikäli sitä ei kyetä käsittelemään eduskunnan syyskaudella 2026. Tämä voisi johtaa siihen, että direktiiviä ei kyettäisi soveltamaan kansallisesti oikea-aikaisesti.

Lisäksi valtaosa esityksen ehdotetuista muutoksista on luonteeltaan teknisiä, ja ne koskevat rajattua ammattimaisten toimijoiden joukkoa. Suurin osa muutoksista on myös luonteeltaan sellaisia, että niillä yhdenmukaistetaan EU-tason prosesseja tai EU:n sisämarkkinoiden toimintaa, joten kansallista liikkumavaraa niiden täytäntöönpanossa ei juurikaan ole. Hallituksen esitystä voidaan pitää vaikutuksiltaan suppeana.

Näistä syistä kuuden viikon lausuntoaikaa pidetään riittävänä osallistumisoikeuksien turvaamiseksi tässä tapauksessa.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa asiantuntija Anton Ruotsalainen, anton.ruotsalainen@gov.fi.
Tavoitettavissa 27.7. alkaen.

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM029:00/2026> - Säädöshankkeen tiedot
Valtioneuvoston Hankeikkunassa

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=YM029:00/2026> - Information om
lagstiftningsprojektet

Liitteet:

[FI RoHS-lain muutos, HE-luonnos 2026 lausuntoversio.pdf](#) - Luonnos hallituksen esityksestä

[SV RoHS-lain muutos, HE-luonnos 2026 lausuntoversio.pdf](#) - Utkast till regerings proposition

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus

Elektroniikan Komponentti- ja Mittalaitetoimittajat Elkomit ry
Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Kaupan liitto ry
Kemianteollisuus ry
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Lupa- ja valvontavirasto
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
SESKO ry
SFS Suomen Standardit ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen yrittäjät ry
Teknologiateollisuus ry
Terveysteknologia ry
Tulli
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedot lausunnonantajasta

Yleiset tiedot lausunnonantajasta (tarvittaessa)

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä ja sen sisällöstä

Mitkä ovat yleiset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta ja sen sisällöstä?

Siirtyminen viittausmenettelyn käyttöön (RoHS-lain 4 §:n 1 momentin muutos ja uusi 2 momentti)

Esityksessä ehdotetaan, että RoHS-direktiivin teknisten liitteiden III ja IV mukaiset laite- ja käyttötarkoituskohdaiset poikkeukset pantaisiin jatkossa täytäntöön suoralla viittauksella direktiivin liitteisiin. Tällöin näitä direktiivin muutoksia ei enää pantaisi täytäntöön ympäristöministeriön asetuksella (419/2013), vaan niiden kulloinkin voimassa olevaa sisältöä tulisi seurata suoraan EU-tason tietolähteistä. Sekä YM että Tukes tiedottavat muutoksista omilla verkkosivuillaan. Mitä mieltä olette muutoksesta?

Pykäläkohtaiset kommentit

Mitä mieltä olette muutoksista, joilla RoHS-direktiivin tieteelliset ja tekniset arviointitehtävät sekä poikkeushakemusten vastaanottaminen siirretään komissiolta kemikaalivirastolle? (4 §:n uusi 3 momentti, joka oli ennen 2 momentti)

Mitä mieltä olette Omnibus IV:n täytäntöönpanemiseksi tehdyistä digitalisaatiota edistävistä muutoksista? (3, 6, 7, 8, 10, 11, 15 a (uusi) ja 20 §)

Uski Veli-Matti
Ympäristöministeriö

Ruotsalainen Anton
Ympäristöministeriö